

עמדת רשות התחרות לסעיף 19 לתזכיר חוק התוכנית הכלכלית פרק יסודות האסדרה

על פי דו"ח ה-OECD השפעת הנטל הרגולטורי על המחירים בישראל גבוהה במיוחד ביחס למדינות אחרות¹. רשות התחרות מברכת על המהלך להקלת הנטל הרגולטורי ומעבר לרגולציה חכמה. **עם זאת רשות התחרות סבורה כי מהלך זה יוביל לשינוי המשמעותי והמקיף ביותר רק אם מאסדרים ישקלו שיקולי עלות רגולציה והשפעתה על התחרות.**

המאסדר שעליו מוטלת האחריות צריך להיות גם בעל הסמכות, והוא זה שצריך לקבל החלטה שתאזן בין כל השיקולים שיש לשקול בעת קביעת רגולציה, ובכלל זאת - שיקולי קידום תחרות.

החוק צריך להבטיח שמאסדרים ישקלו שיקולי תחרות בעת קביעת רגולציה

1. עמדת ארגון ה-OECD היא כי על מאסדרים לשקול גם שיקולי תחרות בעת קביעת רגולציה. עמדת ה-OECD היא שבעת קביעת רגולציה על ממשלות לשקול גם שיקולים של עלות הרגולציה ואת השפעתה על התחרות². על פי ה-OECD המאסדר הוא זה שצריך לבצע את הערכת ההשפעות התחרותיות של הרגולציה, ובקרה חיצונית עליהם אינה הדרך המרכזית להבטיח את שקילת השיקולים אלא רק נדבך נוסף³. קרי - קובעי המדיניות הם אלו שישקלו וישכללו את מכלול השיקולים בעת קביעת הרגולציה.

2. בנק ישראל ממליץ לקבוע חובה לשקול שיקולי תחרות בעת קביעת רגולציה. תכנית בנק ישראל להאצת הצמיחה במשק מיוני 2021 ממליצה כדלקמן⁴:
"למסד בחקיקה חובה של הרגולטורים לשקול לצד האינטרס שעליו הם אמונים גם שיקולי תחרות, יוקר מחייה, השפעה על עסקים קטנים ושיקולים נוספים הקשורים בהשפעת החלטותיהם על הפעילות הכלכלית."

3. הצו הנשיאותי שפרסם נשיא ארה"ב מנחה לשקול שיקולי תחרות בקביעת רגולציה לפני כחודש פרסם נשיא ארה"ב במסגרת צו נשיאותי הוראה שמטילה חובה על הרגולטורים האמריקאים לקחת בחשבון את השפעת הרגולציה על התחרות בענפים שהם מפקחים עליהם ועל מידת התחרותיות של עסקים קטנים⁵.

4. בניגוד למטרת החלטת הממשלה, נוסח סעיף 19 לתזכיר פוגע ביכולת המאסדר לשקול שיקולי תחרות. **הסעיף היחיד בתזכיר שמתייחס באופן ישיר לשיקולים אותם צריך המאסדר לשקול הוא סעיף 19. בסתירה למטרות המוצהרות של החוק - "להגביר תחרות, לקדם עסקים קטנים ובינוניים ולהפחית את יוקר המחיה" - סעיף 19 לתזכיר אינו מחייב את המאסדר לשקול שיקולי אסדרה חכמה, לרבות שיקולי עלות ותחרות.**

אם החוק אכן מבקש לקדם רגולציה חכמה, ברור מאליה שהרגולטורים חייבים לשקול את השיקולים הללו. נוסח סעיף 19 המקנה להם "רשות" בלבד לעשות כן, אינו מחדש דבר. ממילא רגולטורים רשאים לשקול שיקולי אסדרה חכמה כבר היום. נוסח הסעיף אף עלול להרע את המצב הקיים, מאחר שהוא עלול לעורר שאלה האם הוא יוצר "הסדר שלילי", כך שרגולציות או רגולטורים שאינם כפופים לתזכיר לא יהיו רשאים עוד לשקול שיקולים מעין אלו.

רשות התחרות מציעה לשנות את נוסח סעיף 19 לתזכיר לנוסח הבא:

"מאסדר המבקש ליזום, לקבוע או לשנות אסדרה, יפעל, לצד המטרה עליה הוא מופקד והשיקולים שעליו לשקול לפי דין, לאור עקרונות האסדרה החכמה, ויהיה רשאי לשקול וישקול לצורך קביעת האסדרה שיקולים הנוגעים לקידום עקרונות אסדרה חכמה, לרבות עלות הציות לאסדרה ושיקולים של קידום התחרותיות הענפית."

אי קביעת הוראה כזו היא החמצת הזדמנות להניע שינוי גדול באופן בו שוקלים רגולטורים בישראל שיקולי תחרות.

¹ OECD (2017) Strengthening Capacities and Institutions for Co-ordinating Regulatory Policy and Measuring Regulatory Burdens עמ' 16, סעיף 3.1.3. זמין בכתובת: (regulation.gov.il/OECD_REPORT.pdf).
² שם, עמ' 18. הדו"ח מפרט בעניין זה ל- Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governanc 2012.

³ OECD (2019), competition assessment toolkit version 4, בעמ' 36. "ארגו הכלים להערכת השפעות תחרות" שמפרסם ה-OECD נועד לשמש רשויות שלטון, על מנת להבטיח שקילה נכונה של ההשפעות התחרות, וזמין בכתובת:

Competition Assessment Toolkit - OECD

⁴ בנק ישראל תכנית בנק ישראל להאצת הצמיחה במשק (2021), בעמ' 104. זמין ב: <https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/16-6-21.aspx>
⁵ הצו הנשיאותי זמין בכתובת: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2021/07/09/executive-order-on-promoting-competition-in-the-american-economy/>

נוסח ההוראה הוא כדלהלן:

Sec. 5. Further Agency Responsibilities.

(a) The heads of all agencies shall consider using their authorities to further the policies set forth in section 1 of this order, with particular attention to:
(i) the influence of any of their respective regulations, particularly any licensing regulations, on concentration and competition in the industries under their jurisdiction; and

(ii) the potential for their procurement or other spending to improve the competitiveness of small businesses and businesses with fair labor practices.